

POTOPA

Napsal: HENRYK SIENKIEWICZ Velký historický román.

— Slyšeli jsme o slavných medvinách Kejdanských — řekl Zągłoba směle.

— Ach, ano, odpověděl, slavné jsou zde medoviny, slavné! Hned pošlu na ochutnání. Máte naději, že se vzácní pánové děle zde zdrží.

— Proto jsme přijeli, abychom po boku knížete vojvody setrvali a od něho neodstupovali — řekl Stanisław.

— Chvalitebný to úmysl, tím chvalitebnější, čím těžší časy se blíží.

To řka, zkroutil se Harasimovič a zdál se býti tak malým, jakoby ho bylo o loket ubýlo.

— Co je slyšet? zeptal se pan Charlamp. Jaké máte zprávy?

— Kníže celou noc oka nezamhouřil, neboť přijeli dva poslové. Zlé zprávy a stále horší. Carolus Gustavus vešel již za Vitembergem do Republiky; Poznaň je už zabrána, celá Velkopolska je zabrána. Mazovsko brzo již bude v rukou nepřítelů. Švédové jsou již v Lovčici, těsně před Varšavou. Náš král utekl z Varšavy, kterouž bez obrany zůstal. Dnes nebo zítra do ní Švédové vkročí. Říkají, že také velkou bitvu prohrál, že ešel do Krakova se nehýl a odtud do cizích krajů, aby o pomoc prosil. Zle, vzácní pánové, zle! Ale jsou i lidé, kteří říkají, že je dobře, neboť Švédové žádnému násilí nečiní, úmluvy správně dodržují, daní nevybírají, volnosti dbají a ve víře nepřekážejí. Proto všechny ochotně přijímají protekci Karla Gustava. Velice se provinil náš pán Jan Kazimír, velice... Vše je už ztraceno pro něho. Člověku je do pláče, ale ztraceno vše pro něho! Vše!

— U ďábla, proč se tak svíjíte, jako piskoř, když ho do hrnku dávají, zahoukl Zągłoba, a o nestěti víte, jako byste mu byl rád. Harasimovič se tvářil, že neslyší a pozvedl oči vzhůru, o pakoval ještě několikrát:

— Ztraceno všecko, na věky ztraceno! Třem vojnám se Republika neubrání. Ztraceno! Víle Boží! Víle Boží! Jediný náš kníže mohl by Litvu zachránit!

Zlověstná slova ještě nedozněla, když Harasimovič tak rychle zmizel za dveřmi, jakoby se byl do země propadl, a rytíři seděli zamaření, zvukem brozových slov těch přímo ohromeni.

— K šilenství dojde! zvolal konečně Volodyjovskij.

— Pravdu máte, řekl Stanisław. Rač dát, Bože, vojnu, vojnu co nejmryhleji, ve které se člověk různými domysly nehubí, duši zoufalství nevydává, ale jenom se bije.

— Věru, abychom litovali prvních dob Chmelnického — řekl Zągłoba, neboť tehdy sice jsme utrpěli časté porážky, ale zrađedů aspoň nebylo.

— Takové tři vojny, právě když na jednu nemáme síl dosti! řekl Stanisław.

— Nemáme nedostatku síl, ale nedostatku ducha. Necností hyne naše otčina. Dej, Bože, abychom se tu něčeho lepšího dožítí mohli, řekl Jan.

— Neoddechnu si, až v poli dodá Stanisław.

— Kéz bych aspoň brzo knížete spatřil, zvolal Zągłoba.

Přání jeho záhy se splnilo, neboť asi za hodinu přišel opět pan Harasimovič s poklonami ještě hlubšími a s oznámením, že kníže na rychlo si žádá viděti vzácné pány.

Vzchopil se hned, neb byli již převedeni a šli. Harasimovič vyprovodil je ze zbrojnice, vedl je přes nádvoří, na němž bylo již plno vojska a šlechtů. Mistry se šlechta seskupovala a hlasitě hovořila, patrně o těchže novinách, jež rytířům přinesl podstarosta z bludovskými. Na všech tvářích se zračil nepokoj a jakés horoucí očekávání. Jednotlivé skupiny důstojníků a šlechtů naslouchaly řečnickům, kteří stojíce uprostřed, vykládali a živě gestikulovali. Centrum bylo slyšeti slova: Vilno hoří! Vilno je spaleno!... Necht pravda, ani sledu po popelu. Varšava zabrána! Necht pravda, není ještě zabrána. Švédové jsou již v Malopolsce! Sirokátně stávají se na odpor. Nostavi! páhnu se stopé Velkopolská! Zradal Ne-

stěti! O, Bože, Bože! Nemí známo, kam strčíš šavle, kam ruce.

Taková slova, jedná strašnější než druhá, dopadala k sluchu rytířů, a oni šli tlačíce se s tíží za Harasimovičem, mezi vojskem a šlechtou. Mistry známi vítali pana Volodyjovského: Jak se máš, Michale? Zle je s námi! Hyneme!

Čolem, pane plukovníku! Jaké to hosty vedeš ke knížeti? Pan Michal neodpověděl, chtěje ujíti všelikému prodlení, a tak došel k hlavnímu křídlu zámeckému, v kterém měli kníže a jeho o hromných bílých čepicemi stráží.

V síni a na hlavních schodech, na nichž byly vystaveny stromky pomerančové, byly shluky ještě větší než na nádvoří. Rozmlouvali o uvěznění Gosievského a Jedykého, neboť zpráva o něm byla se již rozšířila a do nejvyšší míry pobouřila veškeré mysle.

Překvapení, tam hloubání a kupení domnělek, chválení i hanění čin knížete, všichni očekávali, že objasnění záhady uslyší od samotného knížete, proto prohledávali všechny schody vzhůru do síně audienční, ve kteréž té chvilce kníže přijímal plukovníky a znamenitější muže ze šlechty. Trabanti, rozostavení podél kamenných opěradel, dbali toho, aby nebyla příliš velká tlačence a opakovali každou chvíli: "Zvolna, vzácní pánové, zvolna!", a dav se posuňoval nebo zastavoval chvílemi, když trabant halapartnou zahradil cestu, aby ti, kdož napřed kráčeli, volně mohli vejti do audienční síně.

Konečně bylo viděti dvěma modré klenutí dvorany, a naši známi vešli. První pohled jejich platil povýšenému místu v pozadí dvorany, při němž se shromáždil zástup nádherného rytířstva a panstva ve skvělých různobarevných šatech. V předu stálo prázdné křeslo s vysokým opěradlem, zakončeným pozlacenou knižnicí nitrou, z pod kteréž splynul amarantový aksamit, hranostajem lemovaný.

Kníže nebyl ještě v příjemné síni. Harasimovič veda rytíře, protlačil se shromážděnou šlechtou až k malým dveřím ve stěně ukrytými, vedle řečeného povýšeného místa a tam řekl, aby zůstali, a sám zmizel za dveřmi.

Po chvíli vrátil se ve vzkazem, že kníže prosí, aby vešli.

Oba Skřetuski se Zągłobou a Volodyjovským vešli do nevelké komnaty, velice světlé, vykládané křesly, do nichž vtačeny byly zlaté květy, a zastavili se, vidouce v pozadí za stolem papíry pokryté dva muže, zabrané v pilnou rozmluvu. Jeden z nich, mladý ještě, oděný krojem cizozemským, v paruce od dlouhých kučerách, padajících až na ramena, šeptal cosi do ucha staršímu mužovi, kterýž byl v paruce rovné, s úhledně upjatými vlasy, a ten naslouchal se zamračenou tváří a čas od času kýval hlavou; tak byl zabrán předmetem rozmluvy, že nedbal příchozích.

Byl to člověk o něco více než čtyřicetiletý, postavy obrovské, vousatý. Oděný byl v šarlatový polský křoj, spjatý drahocennými sponami. Veliká jeho tvář rysy svými prozrazovala pých, vážnost i moc. Byla to hnévá, líví tvář bojovníka a vládce zároveň. Dlouhé svíslé vousy dodávaly jí výrazu posupného, všechna velikost a sílu svého výrazu zdála se býti vytesána z mramoru velikých údery díla. Brvy měl stažený, bylo viděti, že na něco upjatě myslí, ale snadno jí uhládl, že bída bude tím lidem, bída vojsku, na něž padnou hromy onoho hnévu, budou-li brvy tyto hněvem staženy.

Bylo cosi tak velkého v té postavě, že rytířům, kteří na něho hleděli, se zdála netoliko komnata pro něho býti těsnou, ale že celý zámek se pro něho malým býti zdá, a neklamal je první dojmem, neboť sedl před nimi Januš Radzivič, kníže na Bělehradě a Dubínkách, vojvoda viločský a velký hetman litevský, pán tak mocný a pyšný, že mu při neomrtném blahobytu a při všech hodnostech i na žmújáti, ba i na Litvě těsnou bylo.

Mladší soudruh jeho v dlouhé paruce a v cizozemském kroji byl kníže Bohušlav, bratraneц Janušův, podnikou velkoknížecstvím litevským.

— Chvilu ještě cosi šeptal hetmanovi do ucha a potom řekl nahlas:

— Zůstávají tedy svůj podpis na dokumentu a odjíždím.

— Nemůže-li býti jinak, tedy račť jeti, řekl Januš, ač bych byl rád, kdybych tu zůstal, neboť neví se, co se státi může.

— Vaše knížečí milost vše jak náleží promyslila, a tím víc k věci tam sluší přiblížnouti, tak pozatím Vaši milost Pánu Bohu poroučím.

— Kéz Bůh v ochraně své po drží celý národ a slávu jeho kéz rozmnoží!

— Adieu, mou frčere.

— Adieu.

Obě knížata podala si ruce, na kéž kníže Bohušlav výše špešně, a velký hetman se obrátil k příchozím.

— Promiňte, vzácní pánové, že jsem vás čekati nechal, řekl hlas boky blasonem a zdoluhavě, ale teď pozornost i čas rezervovaný jsou na všechny strany. Slyšel jsem již vaše jména a potěšil jsem se v duši, že mi ve zlém čase Bůh pošle takové rytíře. Sedněte, milí hosté! Který z vás, pánové, jest pan Jan Skřetuski?

— Já jsem k službám vaší knížečí milosti, řekl Jan.

— Ach, ano, zapomněl jsem — starostou jste... — Nikoli, nejsem starostou! odpověděl Jan.

— Jakže? řekl kníže stáhnuv si své obočí, vám nedali staroství za to, co jste pod Zbaražem učinil?

— Nikdy jsem se o nic neuházel.

— Ale byli povinni dáti vám odměnu bez nehabězení. Jakže? Co pravíte? Nicím vás neodmění? Zleh zapomněli? To mu se divím, neboť nyní jen takové odměny dostávají, kteří hřbet mají vrbový, lehce se ohýbají. Vášnost není starostou — prosím, odpusťte.

— Chvála Bohu, že jste přijel sem, neboť zde nemáme tak krátkou paměť, a žádná zásluha neztane bez náhrady — rovněž jako vaše, vážený plukovníku Volodyjovskij.

— Nie jsem ještě nezasloužil — To zůstaťte mně a zatím vezměte tento dokument v Rosění už napsaný, jímž vám Dydkně do životně poukám. Není to špatný kus pudy, sto pluhů každého jara ho oře. Vezměte tím za vědek, neboť nemohu dáti více, a řekněte panu Skřetuskému, že Radzivič nezapomíná na přátele své, ani na ty, kdož vlastní pod jeho vedením služby prokázali.

— Pane Michale, jsa všecek v rozpacích.

— Nie neříkejte a odpusťte, že je to málo, ale řekněte vzácným pánům, že nezahyne, kdo svůj osud na dobré i zlé s osudem radzivičským spojí. Nejsm králem, ale — kdybych jím byl — Bůh mi je svědkem, nezapomněl bych nikdy takového Jana Skřetuského, ani takového Zągłoby.

— To jsem já! — řekl Zągłoba, vystoupiv vážně ku předu, neboť byl již mrzut a netrpěliv, že do soud o něm zmínky nebylo.

— Uhádl jsem, že vy jste, neboť mi bylo pověděno, že jste muž věkem pozeňnaný.

— Do škol s důstojným otečením vaší knížečí milosti jsem chodil, a že od dětství v něm byla rytířská inklinace, proto mně důvěrou svou obdaroval, neboť i já jsem šavli více miloval než latínu.

Panu Stanisławu Skřetuskému, kterýž Zągłobu méně znal, bylo s podivem, co slyšel, neboť věra ještě Zągłoba pravil v Upitě, že nikoli s nebožtíkem knížetem Křištofem, ale se samým Janušem do škol chodil, což bylo pravdě nepodobné, neboť kníže Januš byl o mnoho mladší.

— Burlaje já jsem přemohl, knížečí milosti, řekl Zągłoba, neboť říkali, že se s ním žádný měřitj nemůže; chtěl jsem tedy mladším ukázati, že statečnost v Republice ještě nevyhynula. Co se tři hlav týká, mohlo se to v bitvění vždy přilohit... ale pod Zbaražem to učinil někdo jiný.

Kníže na chvíli umkl, načez znovu se ozval:

— Zdáli vás neboli pohrdání, jímž vám bylo zapláceno?

— Co činit, knížečí milosti, byt i člověku bylo teskno — odpov. děl Zągłoba.

— Potěšte se, musí se to změnit. Již za to, že jste přijeli, jsem dlužníkem vášim, a ač nejsem králem, přece na slibech nepřestávám.

— Vaše knížečí milost, řekl na to živě a trochu pyšně pan Skřetuski, my jsme nepříteli pro odměny, ani pro své prospěchy, ale že nepřítel do vlasti vpádl, chceme ji zdravím svým ku pomoci přispěti pod vedením tak slavného bojovníka. Bratr můj, Stanisław, hleděl pod Újstěm na bázci, nelad, hanbu a zradu a konečně na triumf nepřítelů. Zde pod velkým vřdem a věrným obránce vlastní a majestátu sloužení budeme. Ne sláva, vítězství, ani triumfy, ale porážky a smrt čekají na nepřátele. Ille, to jest, proč jsme služby své vaší knížečí milosti nabídnouti přáli. Jsme voláci, chceme se bit a pospíháme do boje.

— Je-li taková vaše chuť, tedy i v ní budete uspokojeni míti — odpověděl kníže vážně. Nebude to dlouho čekati, ne nejprve na jiného nepřítelů vtrhneme, je třeba, abychom spáněšně víkendě pomstili. Dnes nebo zítra dáme se na pochod v onu stranu, a dá Bůh, že s návdavkem krvidy zaplatím. Nebudu vás, pánové, děle zdržovati, neboť vám je odpovědět třeba, a i na mne práce naléhá. Až večerem přijdete do našich síní, snad se nám vydáti slušná nějaká zábava před pochodem, neboť množství žen pod naše křídla se do Kejdan před vojnu ušehovati přišlo. Pane plukovníku Volodyjovskij, častujte drahé hosty jakoby ve vlastním domě a pamatujte, že co mě, je také vaše. Pane Harasimovič, po věz v dvoraně shromážděným pánům bratřím, že nevyjdu, neboť času nemám, a dnes večer dověděl se všeho, co věděti chťji. Buďte, pánové zdraví, buďte Radzivičovi přátelé, neboť mu nyní mnoho na tom záleží.

To řka, počal onen mocný a pyšný pán podávati ruku po řadě panu Zągłobovi, oběma Skřetuským, Volodyjovskému a Charlampovi jako sobě rovným. Zamračený obličej jeho se rozjasnil srdcečným a laskavým úsměvem, a ona nepřístupnost, jež ho obvykle obklopovala jako temný mrak, zmizela úplně.

— To je vůdce! To je bojovník! řekl Stanisław, když se na zpáteční cestě tlačil davem šlechty, shromážděné v audienční síni.

— Do ohně bych šel za něho! zvolal Zągłoba. Pozorovali jste, jak vaeliké mu úspěchy z paměti znáť Teplu bude Švédům, až tento lev zarič, a já až svůj hlas k jeho přidám. V celé Republice není takového pána, a ze starých jen kníže Jeremia a pana Konepolského k němu lze přirovnati. To není ledajaká kastelánština, která první z rodu na seńatorském křesele zasedla a býť dolk v něm ještě nevyšedla, již nos povyžuje a šlechtu mladšími bratry nazývá, svůj konterfeit hned malovati dáva, aby své seńatorství před sebou měl, když za sebou se ho dopatřiti nemůže... Pane Michale, došel jste majetku. Je viděti, že kdo o Radzivičovi se oře, hned sobě oděně sedlo ozlatí. Snáz je tu dosti statku, než u nás mřky hnilice. Stráž ruku do vody a oči třeba zavřeti, a už kapra dráž. To je přece pán! Dej vám Bůh štěstí, pane Michale! Jste rozspatý jako panna po svatbě, ale to nic neděle! Jak se to vaše doživotní sídlo jmenuje! Dudkovo? Či jak? Pohanská jména jsou ale v tom kraji. Hodlá-li ořečky na stěnu, již ji udielal jméno vlásky nebo šlechtiče.

— Byl jsem v ukrutných rozpacích, přiznávám se — řekl pan Michal — ale to, co pravíte, že je tak o statek tedy snadno, není pravda. Nejednou jsem slyšel, kterak staří vajči knížete pro lakotu pomlouvali, a nyní počíná se s nosádky milosti spáti jedna za druhou.

Chřaptivost, zajčkový kašel, krup, zánět průdušek, nastuzení a kašel ustupují tam, kde

SEVERŮV

Balsám pro plíce

(Severa's Balsam for Lungs) je brán k utišení a napravení takových onemocnění. Účinky jeho jsou příjemné a uspokojivé. Cena 25 a 50 centů.

Spolehlivý lék proti kašli.
"Vědět vás dávám, že Severovy Balsám pro plíce jest spolehlivým lékem proti kašli. Pomohl mi v mnoha vědech přilpích od kašle, protože jej vždy odporučují tím, kdo ho podle jsou."
Em. Matějov. Boj. 41. Comly. Ohio.

Při nastuzení a chřipce
Jest radno si zapamatovati, že Severovy Tabletky proti nastuzení a chřipce (Severa's Cold and Grip Tablets) doplňují velmi vhodně účinky Severova Balsámu pro plíce. Cena tabletek 25 centů.

Zkusil jste Severovy Tab-Lax? Cena 10 a 25c. Jsou to vtečné projímadé cukrovinky jak pro děti tak i pro dospělé.

Severovy léky jsou na prodej všude v lékárnách. Žádejte vřadové jméno Severovy léky a odmlňte nápodobniny.

W.F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Přestěhoval se

Dr. J.W. NOVÁK
český
zubní lékař

Přestěhoval se do
Karbach Blk.

15. a Douglas ulice
čís. pokoje 206

Rohová místnost na druhé podlaží nad Ryan Jewelry Co.
Tel. v úřadovně: Douglas 5077.
Nedělní hod.; od 10. do 12. hod. dopol.

Válka předstírkou ku zvyšování cen.

Nám není třeba zvyšovat ceny kávovarové války v Evropě vřukla. Měli jsme a máme zásoby na delší čas a nechápeme se každé příležitosti k zvyšování cen.

Ubežpečujeme své příznivce, že jim za každé okolnosti poskytneme kávou chutnou, jemnou a vonnou za cen jaké byly před válkou.

Dobrá káva 21c, lepší druh 23c a 26c

Pište si o vzorek, který zašle vám zdarma a vyplaceno:

MEDORA COFFEE MILLS

2345 S. Central Park Ave. CHICAGO, ILLINOIS

O spolehlivosti můžete se přesvědčiti u Kašparovy banky v Chicagu, Ill.

Your complexion needs

DAGGETT & RAMSDELL'S PERFECT COLD CREAM

Used by the elite of New York Society for twenty-three years and still their favorite. Imparts health and beauty to the skin, smoothes away the marks of Time, brings Nature's bloom to sallow cheeks, discourages unwelcome lines and wrinkles. Improve your looks by its daily use.

In tubes 10c, 25c, 50c.
In jars 35c, 50c, 85c, \$1.50.

When you insist upon Daggett & Ramsdell's you get the best cold cream in the store.

Pozor! Pozor!

Buďte bedlivými, když opouštíte káru a neobcházejte ji nikdy sosedem, dokud jste co dříve neprosvědčili, že nejedno jméno káru opěšněm směrem. Neopozornost může snadno býti příčinou vážné nehody. Pomozte nám svým pocháním, zabránit možnému případu nehody.

Omaha & Council Bluffs Street R.R. Co.

— Strže si ten dokument za pán, učíte mi to k vůli, a bude-li ještě někdo na nevděčnost knížeti sarkasti, vytáhněte dokument a dejte mu jím přes hubu. Lepšího argumentu nenajde.

— Jedno vidím jasné, že si kníže lidi svazuje a že snad nějaké sčmýry má, pro něž mu bude jejich pomoc třeba.

(Pokračování.)

Kdykoliv jste ve městě, sajmě navštívte

ADAMA SLOUPA

elegantní hostinco

v E. 224 - 18. a Wornoy ul., Omaha

Znamení pivo, vřboru láhev, chutný hůl a veselá společnost

Na tom našem dvoře, všechno se brá, ba, že ešel býti oblíbeným na prodej v E. Am. Věrebo.